

Gedragcode politieke ambtsdragers

Inleiding

Het doel van deze gedragscode is om politieke ambtsdragers een houvast te bieden bij het bepalen van normen omtrent de integriteit van het bestuur.

De code kan de discussie stimuleren om tot nadere regels te komen, waarbij rekening kan worden gehouden met specifieke omstandigheden. De code bevat regels zowel voor het bestuursorgaan in zijn geheel als voor zijn leden afzonderlijk.

Gedragscodes zijn voor gemeenten verplicht op grond van de Gemeentewet. Het is de raad die zowel voor de eigen leden als voor de burgemeester en de wethouders een gedragscode vaststelt.

De code is voor bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers van gemeenten. Onder bestuurders worden verstaan burgemeester en wethouders. Onder gekozen volksvertegenwoordigers worden verstaan raadsleden. Op een enkele uitzondering na richten de gedragsregels zich tot al deze politieke ambtsdragers. De gedragscode is ook van toepassing op de commissieleden.

De code heeft vooral bestuurlijke en politieke relevantie. Politieke ambtsdragers zijn op de naleving van gedragscodes aanspreekbaar. Wanneer zij zich er niet aan houden kan dat gevolgen hebben voor hun functioneren en voor hun positie.

Het rechtskarakter van een gedragscode is dat van een interne regeling in aanvulling op de wettelijke regels. De Gemeentewet laat de gemeenten veel vrijheid bij de inhoudelijke invulling. Naast deze code bestaan er voorschriften die in de wet of elders geregeld zijn, bijvoorbeeld over fraude, valsheid in geschrifte en over nevenfuncties. Dergelijke voorschriften zijn niet in deze code opgenomen.

De code is belangrijk als beoordelingskader voor de politieke ambtsdragers bij vragen, twijfels en discussies. De code bevat zowel normen over hoe in een bepaalde situatie te handelen als regels over procedures die moeten worden gevolgd. Procedureafspraken kunnen een onlosmakelijk onderdeel zijn van een gedragsregel en de transparantie en daarmee de controleerbaarheid vergroten.

De code bestaat uit twee onderdelen. Deel I beschrijft een aantal kernbegrippen van integriteit en plaatst daarmee het vraagstuk in een breder kader. Zij vormen als het ware de algemene uitgangspunten voor de gedragscode.

Deel II bevat de feitelijke gedragsregels. Verder is een bijlage over de verdeling van de onkosten bijgevoegd.

Deel I

Kernbegrippen integriteit van politieke ambtsdragers

Leden van het dagelijks en algemeen bestuur van een gemeente stellen bij hun handelen de kwaliteit van het openbaar bestuur centraal. Integriteit van het openbaar bestuur is daarvoor een belangrijke voorwaarde. De belangen van de gemeente en in het verlengde daarvan die van de burgers, zijn het primaire richtsnoer.

Integriteit van politieke ambtsdragers houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat er de bereidheid is om daarover verantwoording af te leggen. Verantwoording wordt intern afgelegd aan collega-bestuurders dan wel aan de gemeenteraad, maar ook extern aan organisaties en burgers voor wie bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers hun functie vervullen.

Een aantal kernbegrippen is daarbij leidend en plaatst integriteit van politieke ambtsdragers in een breder perspectief:

Dienstbaarheid

Het handelen van een politieke ambtsdrager is altijd en volledig gericht op het belang van de gemeente en op de organisaties en burgers die daar onderdeel van uit maken.

Functionaliteit

Het handelen van een politieke ambtsdrager heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het bestuur.

Onafhankelijkheid

Het handelen van een politieke ambtsdrager wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.

Openheid

Het handelen van een politieke ambtsdrager is transparant, opdat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in het handelen van de politieke ambtsdrager en zijn beweegredenen daarbij.

Betrouwbaarheid

Op een politieke ambtsdrager moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

Het handelen van een politieke ambtsdrager is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

Deze kernbegrippen zijn de toetssteen voor de nu volgende gedragsafspraken. Gedragingen moeten aan deze kernbegrippen getoetst kunnen worden.

Deel II

Gedragscode politieke ambtsdragers

1 Algemene bepalingen

- 1.1 Deze gedragscode geldt voor politieke ambtsdragers van de gemeenten, inclusief commissieleden die geen raadslid zijn, tenzij uit de tekst van een gedragsregel anders blijkt.
- 1.2 In gevallen waarin de code niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is vindt bespreking plaats in het dagelijks bestuur of algemeen bestuur.
- 1.3 De code is openbaar en op toegankelijke wijze te raadplegen.
- 1.4 Politieke ambtsdragers ontvangen bij hun aantreden een exemplaar van de code.
- 1.5 Een politieke ambtsdrager is aanspreekbaar op de naleving van deze code.

2 Belangenverstrengeling

- 2.1 Een politieke ambtsdrager doet opgave van zijn financiële belangen.
- 2.2 Bij privaat-publieke samenwerkingsrelaties voorkomt de politieke ambtsdrager (de schijn van) bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
- 2.3 Een oud-politieke ambtsdrager wordt het eerste jaar na de beëindiging van zijn ambtstermijn uitgesloten van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden voor de gemeente. Het is wel toegestaan om lid te zijn van de raad of een commissie.
- 2.4 Indien de onafhankelijke oordeelsvorming van een politieke ambtsdrager over een onderwerp in het geding kan zijn, geeft hij bij de besluitvorming daarover aan in hoeverre het onderwerp hem persoonlijk aangaat.
- 2.5 Een politieke ambtsdrager die familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten of zaken aan de gemeente, onthoudt zich van deelname aan de besluitvorming over de betreffende opdracht.
- 2.6 Een politieke ambtsdrager neemt van een aanbieder van diensten aan de gemeente, geen geschenken, faciliteiten of diensten aan die zijn onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kunnen beïnvloeden.
- 2.7 Een politieke ambtsdrager vervult geen nevenfuncties die een structureel risico vormen voor een integere invulling van de politieke functie.
- 2.8 Een politieke ambtsdrager geeft ten behoeve van de openbaarmaking van zijn nevenfuncties aan voor welke organisatie de functies worden verricht, of de functie q.q. is, wat het tijdsbeslag is en of de functies bezoldigd zijn.
- 2.9 Het overzicht met nevenfuncties wordt openbaar bekend gemaakt, ter informatie aan de raad gezonden en wordt op internet geplaatst.
- 2.10 Een politieke ambtsdrager behoudt geen inkomsten uit een q.q.-nevenfunctie (tenzij dat op grond van de wet geheel of gedeeltelijk is toegestaan). De inkomsten komen ten goede aan de kas van gemeente. De kosten die voortvloeien uit het vervullen van de q.q.-nevenfunctie komen voor rekening van de instantie waar de nevenfunctie wordt uitgeoefend.

3 Informatie

- 3.1 Een politieke ambtsdrager gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij zorgt ervoor dat stukken met vertrouwelijke gegevens veilig worden opgeborgen en dat computerbestanden beveiligd zijn.
- 3.2 Een politieke ambtsdrager houdt geen informatie achter.
- 3.3 Een politieke ambtsdrager verstrekt geen informatie die vertrouwelijk of geheim

is.

- 3.4 Een politieke ambtsdrager maakt niet ten eigen bate of ten bate van zijn persoonlijke betrekkingen gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.
- 3.5 Een politieke ambtsdrager gaat verantwoord om met de e-mail- en internetfaciliteiten van de gemeente en handelt daarbij zoveel mogelijk conform de voor ambtenaren opgestelde regels vastgelegd in het Privacyreglement e-mail en internetgebruik en het Protocol e-mail.

4 Geschenken, diensten en uitnodigingen

- 4.1 Een politieke ambtsdrager accepteert geen geschenken, faciliteiten of diensten indien zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed. In onderhandelingsituaties weigert hij door betrokken relaties aangeboden geschenken of andere voordelen.
- 4.2 Geschenken en giften die een politieke ambtsdrager uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden gemeld en geregistreerd, tenzij de geschatte waarde € 50,-- of minder is.
- 4.3 Geschenken en giften die een politieke ambtsdrager uit hoofde van zijn functie ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50,-- vertegenwoordigen zijn eigendom van de gemeente. Er wordt een gemeentelijke bestemming voor gezocht. Geschenken en giften (al dan niet op het huisadres ontvangen) die een waarde van € 50,-- of minder vertegenwoordigen kunnen worden behouden.
- 4.4 Geschenken en giften (met een geschatte waarde van meer dan € 50,--) worden niet op het huisadres ontvangen. Indien dit toch is gebeurd, meldt een politieke ambtsdrager dit in het bestuursorgaan waar hij deel van uit maakt, waarna een besluit over de bestemming van het geschenk wordt genomen.
- 4.5 Aanbiedingen voor privé-werkzaamheden of kortingen op privé-goederen worden niet geaccepteerd.
- 4.6 Een politieke ambtsdrager maakt in het bestuursorgaan waar hij deel van uit maakt melding van uitnodigingen voor excursies en evenementen op kosten van derden.

5 Bestuurlijke uitgaven, onkostenvergoedingen, buitenlandse reizen en voorzieningen

- 5.1 Uitgaven worden uitsluitend vergoed als de hoogte en de functionaliteit ervan kunnen worden aangetoond. Een politieke ambtsdrager is terughoudend bij het in rekening brengen van uitgaven die zich op het grensvlak van privé en publiek bevinden.
- 5.2 Een politieke ambtsdrager declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.
- 5.3 In geval van twijfel omtrent een declaratie door een bestuurder, wordt dit voorgelegd aan de burgemeester indien het een collegelid betreft of aan de raad (nadat het seniorenconvent hierover advies heeft uitgebracht) indien het een raads- of commissielid betreft.
- 5.4 Een politieke ambtsdrager die het voornemen heeft uit hoofde van zijn functie een buitenlandse reis te maken of is uitgenodigd voor een buitenlandse reis of werkbezoek op kosten van derden, heeft vooraf toestemming nodig van het bestuursorgaan waar hij deel van uit maakt. Het gemeentelijk belang van de reis is doorslaggevend voor de besluitvorming. Indien het toestemming aan een bestuurder betreft wordt het algemeen bestuur van de besluitvorming in het dagelijks bestuur op de hoogte gesteld.

- 5.5 Een politieke ambtsdrager meldt het voornemen tot een buitenlandse reis of een uitnodiging daartoe in het bestuursorgaan waar hij deel van uit maakt en verschaft daarbij informatie over het doel van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan.
- 5.6 Het ten laste van de gemeente meereizen van de partner van een politieke ambtsdrager naar en in het buitenland is uitsluitend toegestaan wanneer dit gebeurt op uitnodiging van de ontvangende partij en het belang van de gemeente. Het meereizen van de partner wordt bij de besluitvorming betrokken.
- 5.7 Het anderszins meereizen naar en in het buitenland van derden op kosten van de gemeente is niet toegestaan. Het meereizen van derden op eigen kosten is toegestaan en wordt in dat geval bij de besluitvorming betrokken.
- 5.8 Het verlengen van een buitenlandse dienstreis voor privé-doeleinden is toegestaan, mits dit is betrokken bij de besluitvorming. De extra reis- en verblijfkosten komen volledig voor rekening van de politieke ambtsdrager.
- 5.9 Gebruik van gemeentelijke eigendommen of -voorzieningen door bestuurders voor privé-doeleinden is niet toegestaan, tenzij het betreft de bruikleen van een mobiele telefoon of een iPad die mede voor privédoeleinden kunnen worden gebruikt.
- 5.10 Aan raads- en commissieleden worden geen fax en mobiele telefoon in bruikleen gegeven.
- 6 Slotbepalingen**
- 6.1 De Gedragscode bestuurlijke integriteit voor leden van het college van burgemeester en wethouders van Zoetermeer en de Gedragscode bestuurlijke integriteit voor leden van de raad en commissieleden van Zoetermeer, beide vastgesteld op 20 december 2004 en sedertdien gewijzigd, worden ingetrokken.
- 6.2 Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan, tenzij over dit besluit een referendum wordt begonnen. In dat geval wordt over de inwerkingtreding een nieuw besluit genomen.
- 6.3 Dit besluit kan worden aangehaald als "Gedragscode politieke ambtsdragers"

Vastgesteld in de openbare vergadering van 19 januari 2015.

de griffier,

drs K. Bolt

de voorzitter,

Ch.B. Aptroot

Bijlage bij de Gedragscode politieke ambtsdragers

Verdeling onkosten

Politieke ambtsdragers hebben recht op een forfaitaire onkostenvergoeding of een ambtstoelage. Leden van een commissie ontvangen geen vaste onkostenvergoeding. Onderstaand een overzicht van de verdeling van de kostencomponenten, voor zover hiervoor in de regelgeving een voorziening is gecreëerd.

Bedrijfsvoeringskosten en bestuurskosten komen voor rekening van de gemeente. Uitgangspunt is dat er een duidelijk belang van de gemeente is gediend. Soberheid is uitgangspunt. Indien er sprake is van twijfel dan zijn de kosten voor eigen rekening.

Vergoedingenoverzicht onkosten

Bedrijfsvoeringskosten	Bestuurskosten	Kosten voor eigen rekening (onkostenvergoeding)
Werkplek zoals bureau, meubilair	Verhuiskosten	Attenties en cadeaus voor naaste ondersteunende medewerkers
Inrichting werkkamer		
Ondersteunend personeel (secretaresse, bode, chauffeur)	Vergoeding tijdelijke woonruimte	Uitgaven voor persoonlijke verzorging
Beveiliging werkplek	Compensatie bijtelling dienstauto	
Aanpassing werkplek in verband met arbeidsomstandigheden	ICT thuis (tablet)	Kleding (huur/aanschaf/reiniging)
ICT op de werkplek	Reis- en verblijfkosten binnen- en buitenland (met inbegrip van benodigde vaccinaties)	Miniaturen van onderscheidingen inclusief bevestiging op het kostuum
Mobiele telefoon/pda	Functionele consumpties, lunches en diners (uitsluitend in het buitenland inclusief de foien)	Individuele consumpties buiten de werkplek
Kantoorbenodigdheden	Deelname aan congressen, cursussen en opleidingen	Alle partijpolitieke kosten zoals onderhoud politiek netwerk en bezoek partijgenootschappelijke bijeenkomsten inclusief reis- en verblijfkosten
Ontvangsten delegaties, werklunches en diners en functionele borrels op de werkplek	Abonnementen en vakliteratuur op de werkplek	Ontvangsten zakelijke relaties thuis
Verzekeren of vergoeden schade (door diefstal, verlies of beschadiging) aan persoonlijke eigendommen ontstaan tijdens de ambtsvervulling	Lidmaatschap landelijke beroepsvereniging met professionaliseringsoogmerk	Contributies overige beroepsvereniging

Bedrijfsvoeringskosten	Bestuurskosten	Kosten voor eigen rekening (onkostenvergoeding)
Jaarlijkse bijdrage zakelijke creditcard	Geschenken t.b.v. ambtsbezoek bij jubilea, openingen	Verkeersboetes
Wisselkosten buitenlandse valuta		Fooien (in Nederland) ¹
Pilotenkoffer voor vervoer van stukken		Persoonlijke schrijfwaren en benodigdheden zoals vulpen of aktetas
Pantryvoorziening (koffie/thee)		Representatieve aanpassingen aan de woning
Catering, maaltijden op de werkplek ²		Inrichting werkkamer/ontvangstruimte thuis
		Abonnementen kranten en tijdschriften thuis
Visitekaartjes		Individuele consumpties buiten de werkplek
Bijeenkomsten voor strategieontwikkeling organisatie		Zakelijke giften (inzamelacties, collectes, loterijen)
Relatiegeschenken (mits functioneel verstrekt voor een externe)		Persoonlijke relatiegeschenken
Kerstkaarten		
Functionele persoonlijke website of weblog		

¹ In Nederland is een fooi een persoonlijke blijk van waardering voor de geboden service. In het buitenland vormt een fooi vaak een substantieel deel van de beloning van personeel en is daarmee niet onderhevig aan een persoonlijk oordeel over de serviceverlening. Alleen bij buitenlandse dienstreizen komt de fooi voor rekening van het bestuursorgaan, als onderdeel van de bestuurskosten.

² Fiscaal wordt een lunch of diner op de vaste werkplek gezien als een maaltijd met een bijkomstig karakter. Onbelaste verstrekking van een maaltijd op de werkplek is dan niet mogelijk. De inhoudingsplichtige wordt bij maaltijdverstrekking op de werkplek via de eindheffing aangeslagen. Daarbij kan worden uitgegaan van een fictief bedrag.